

57 - Taal oefenen in het echte leven

Doelstelling: Vrijwilligers richtlijnen geven over de uitbreiding en aanvulling van hun taalondersteuning met praktijkoefeningen in het echte leven, buiten het leslokaal.

In de meeste situaties waarin je taalondersteuning geeft, hopen en verwachten de vluchtelingen de taal te kunnen gebruiken voor communicatiedoeleinden in het echte leven. Dat geldt in het bijzonder voor vluchtelingen die het land hebben bereikt waar ze hopen een verblijfsvergunning te krijgen. Het is dus logisch dat je hen in de mate van het mogelijke helpt om de kloof te overbruggen tussen de taallessen in klassituaties en de toepassing ervan in de buitenwereld. Bied hen daarom de kans om over te gaan van klasscenario's naar reële situaties.

Beslissen waar je naartoe gaat

Maak samen met de vluchtelingen een lijst met mogelijk interessante plekken. Raadpleeg plattegronden, plaatselijke kranten, websites enz. om eventuele bestemmingen te bepalen. Er zijn verschillende opties, bv.:

- een winkelcentrum, een supermarkt of een gewone winkel,
- een infokantoor voor bezoekers of toeristen,
- een bibliotheek, postkantoor, bank enz. (zie Tool 48 *Je weg vinden in de stad: de plaatselijke bibliotheek*, en Tool 52 *Gebruikmaken van post en bank*),
- een trein- of busstation,
- een park of plein waar mensen tijd hebben voor een praatje,
- een sportterrein of recreatiegebied,
- een café,
- een museum of een kunstgalerij,
- andere voorzieningen voorgesteld door de vluchtelingen.

Houd bij de keuze van de bestemming rekening met deze vragen:

- Hoe ver is het: kunnen we er te voet naartoe of moeten we gebruikmaken van het openbaar vervoer?
- Kunnen vluchtelingen zich het openbaar vervoer of een cafébezoek veroorloven?
- Welke mogelijkheden zijn er op die locatie om de taal te oefenen en te gebruiken? Zijn er in een supermarkt bijvoorbeeld mogelijkheden om met iemand te praten?
- Hoe relevant is deze ervaring voor het huidige en toekomstige leven van vluchtelingen?
- Hoe interessant zal dat voor hen zijn? Vergeet niet de vluchtelingen zelf suggesties te laten doen voor activiteiten buiten de klas onder jouw begeleiding.

De uitstap voorbereiden

- Plan de uitstap in samenspraak met je groep. Dat is een goede gelegenheid om de doeltaal te gebruiken voor echte communicatie.
- Bekijk samen een stratenplan (afgedrukt of op het internet) – zie Tool 42 [Apps als Google Maps gebruiken](#). Schat afstanden en wandeltijden in. Indien nodig, zoek naar links en uurroosters van het openbaar vervoer.
- Heb een duidelijk beeld van de woorden en uitdrukkingen die vluchtelingen moeten kunnen gebruiken op de locatie die je hebt gekozen en op de weg ernaartoe. De reallife ervaring linken aan de voorgaande scenario-oefeningen biedt sowieso een meerwaarde (zie sectie Scenario's voor taalondersteuning). De buitenactiviteiten kunnen dan worden gebouwd op deze in de klasomgeving.
- Wanneer bepaalde buitenactiviteiten nieuwe woordenschat en uitdrukkingen inhouden, moeten die vooraf worden ingeoefend. Als je bijvoorbeeld van plan bent om de vluchtelingen vragen te laten stellen, dan moeten ze de mogelijke antwoorden kunnen begrijpen. Ze moeten ook op een beleefde manier aan de gesprekspartners kunnen vragen om trager te spreken of hun zin te herhalen (zie voorbeelden hieronder).
- Vluchtelingen kunnen ook begeleiding nodig hebben bij de manier waarop ze mensen benaderen, welke lichaamstaal ze toepassen, hoe ze omgaan met mensen die hun vragen negeren enz.
- Ze moeten ook leren hoe ze toelating kunnen vragen om foto's te nemen, om vragen en antwoorden op te nemen, om folders mee te nemen enz. (vragen zoals 'Mag ik ...?').
- Zorg ervoor dat vluchtelingen duidelijk begrijpen waar ze naartoe gaan door meermaals te vragen hoe ze er zullen geraken en om wat voor een plek het gaat. Bv. begrijpen vluchtelingen de werking van een bibliotheek in hun gastland?

(Zie ook Tool 56 [Taalondersteuningsactiviteiten plannen in de buurt](#).)

Nuttig bronmateriaal: afgedrukte of getekende plattegronden, foto's van de bestemming, gsm's met camera en recorder (zorg ervoor dat vluchtelingen begrijpen dat ze toestemming moeten vragen voor het maken van video's of spraakopnames).

Voorzorgsmaatregelen

- Check of de vluchtelingen de toelating hebben om hun verblijfplaats te verlaten en de uitstap te maken. Zorg er ook voor dat ze de bedoeling van de uitstap en de aard van de bestemming begrijpen.
- Reken voldoende tijd voor de verplaatsing, voer de geplande activiteiten uit en keer terug.
- Zorg dat iedereen de plaats en het uur van afspraak begrijpt en ermee instemt.
- Neem voorzorgen voor het geval er mensen verloren lopen: wissel telefoonnummers uit, spreek een tweede ontmoetingsplaats af voor eventuele laatkomers enz.
- Het is misschien verstandig om de mensen ter plaatse (bv. een bank, een winkel, de bibliotheek) vooraf te verwittigen van je bezoek met een groep vluchtelingen.

Na de uitstap

- Wissel de foto's uit die de vluchtelingen hebben gemaakt tijdens de uitstap. Besteed ook aandacht aan de andere voorwerpen die ze hebben meegebracht. Laat hen onderling vragen stellen daarover.
- Ga na of de vluchtelingen nieuwe informatie hebben vergaard over de gebruiken en cultuur van het gastland en over de manier waarop mensen zich gedragen.

- Verzamel de woorden en uitdrukkingen die tijdens de uitstap aan bod zijn gekomen. Bespreek ze met de groep. Bekijk en bespreek samen met de groep ook de video- of spraakopnames die jij of leden van de groep hebben gemaakt.
- Als je groep tijdens de uitstap schriftelijke informatie zoals folders heeft verzameld, kunnen bepaalde passages daaruit misschien nuttig zijn voor een leesoefening.
- Ga met de groep na of jullie samen een poster, een plakboek of eventueel een post voor de sociale media kunnen maken met de gemaakte foto's en het overige materiaal. Help je groep bij het beslissen over titels en korte beschrijvingen in de doeltaal.
- Kun je regelmatig dergelijke uitstappen organiseren, dan is het interessant om de vluchtelingen een individueel excursiedagboek te laten bijhouden.

Buiten het klaslokaal – voorbeelden

Taalcafé of -picknick

Doelstelling: Vluchtelingen de kans geven om in een losse sfeer de nieuwe taal of eender welke taal te gebruiken en elkaar leren kennen.

Opmerking: Voor vluchtelingen komt het er niet alleen op aan om de taal te gebruiken die ze leren – ze mogen ook communiceren in een mix van talen. Het belangrijkste is dat ze elkaar begrijpen en kunnen communiceren.

Organisatie: Organiseer het taalcafé in een andere ruimte als het kan, niet in het lokaal dat je gewoonlijk gebruikt voor de taalcoaching. Als het weer het toelaat, kan je ook een picknick organiseren in open lucht, bv. in een park. Je kunt ook vragen dat iedereen iets meebrengt om te eten of te drinken. Houd er evenwel rekening mee dat niet iedereen zich dit financieel kan veroorloven of dat sommigen tijdens de ramadan overdag niet eten of drinken.

Vooraf: Leer de deelnemers enkele eenvoudige woorden/uitdrukkingen om hen op weg te zetten, bv.

- *Wil je een beetje water/nootjes/een koekje? – Ja, graag/nee, dankjewel.*
- *Heb je een foto bij van je kinderen (op je gsm)? – Ja, dit is mijn zoon.*
- *Wat is je favoriete eten, drank, kleur, seizoen enz.? Wie is je favoriete zanger, acteur, schrijver enz.? – Mijn lievelingsdrank is thee (omdat ...).*

Tijdens het taalcafé: Je hoeft geen specifieke procedures te volgen. Het belangrijkste is dat vluchtelingen met andere mensen kunnen praten (niet altijd met dezelfde persoon) en zich amuseren. Net zoals de deelnemers kan ook jij nog iets leren over andere talen.

Na het taalcafé: Leg de nadruk op wat de vluchtelingen over elkaar hebben geleerd:

- *Waar komt Yamina vandaan? Wat is haar lievelingseten? enz.*

en leer hen de nieuwe woorden en uitdrukkingen uitspreken.

De verplaatsing

Vooraf: Oefen eenvoudige uitdrukkingen in om de weg te vinden en zich te verplaatsen in een stad (zie ook Tool 56 [Taalondersteuningsactiviteiten plannen in de buurt](#)):

- *Excuseer, waar is het station/de bushalte? – Ga rechtdoor en sla dan links/rechts af.*
- *Hoe kom ik op de markt? – Neem een bus naar de Hoogstraat.*

- *Hallo, hoe ver is het naar het postkantoor? – Ongeveer 10 minuten te voet.*
- *Excuseer, gaat deze bus naar het station?*
- *Waar kan ik een busticket kopen? Hoeveel kost een retourticket? enz.*

Op straat: Laat de vluchtelingen elk op hun beurt de weg vragen naar de plek die jullie hebben gekozen. Laat eerst de vrijwilligers aan de beurt en stel voor dat ze het doen samen met een andere vluchteling (die bv. wat meer moeilijkheden ondervindt met de taal). Begeleid, zo nodig, zelf een of twee vluchtelingen om de weg te vragen. Controleer of ze het antwoord hebben begrepen.

Bij de bus-/tramhalte: Vraag een of twee van de deelnemers om uit te zoeken waar je tickets kunt kopen, hoeveel ze kosten enz. en laat hen vragen welke bus/tram naar de bestemming rijdt, hoe lang de bus of tram erover doet enz.

Op de bestemming: De deelnemers gaan op zoek naar de dichtstbijzijnde apotheek, bank, boekenwinkel enz.

- *Excuseer, is hier ergens een apotheek? – Ja hoor, net om de hoek.*
- *Hallo. Waar is de dichtstbijzijnde bank alstublieft? – Verderop in de straat. Aan de linkerkant, naast de kerk. Enz.*

Na het taalcafé: Behandel vragen over de antwoorden van mensen die de deelnemers niet hebben begrepen (een spraakopname is hierbij handig; houd steeds rekening met de toelating van de sprekers).

Producten kopen

Kies een plaats waar de deelnemers zich mondeling moeten uitdrukken zoals een apotheek, een boeken- of kledingwinkel.

Vooraf: Leer woorden en uitdrukkingen aan die relevant zijn voor het bezoek aan bv. een apotheek.

- *Hallo. Ik heb hoofdpijn/buikpijn/rugpijn enz.*
- *Kunt u mij een pijnstiller/medicijn geven? Enz.*
- *Hoeveel kost dat?*
- *Hoeveel moet ik er innemen? Wanneer moet ik de medicatie innemen? Enz.*

Laat de vluchtelingen in duo's een rollenspel spelen (de ene is de klant, de andere de winkelbediende).

Ter plaatse: Kies een moment waarop het niet druk is in de zaak. Ga in kleine groepjes (2 of 3 personen) de zaak binnen. Vraag altijd toestemming aan de winkelbediende om het gesprek op te nemen. Herinner de vluchtelingen eraan dat zij het winkelpersoneel moeten vragen om trager te spreken en indien nodig hun antwoord te herhalen. Help de deelnemers als ze het echt niet begrijpen.

Na het taalcafé: Laat vluchtelingen uitleggen wat zij precies hebben gevraagd en wat de antwoorden waren. Oefen nieuwe relevante woordenschat en uitdrukkingen in.